

ПРАВИЛА БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ НА ТОВАРНІЙ БІРЖІ «СТОЛИЦЯ» (нова редакція)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Правила біржової торгівлі на Товарній біржі «Столиця» (надалі – «Правила») є документом, що носить нормативний характер, розроблений та затверджений у відповідності до Господарського кодексу України, Закону України «Про товарну біржу», інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та Статуту Товарної біржі «Столиця» (надалі – «Біржа»).

1.2. Правила спрямовані на створення вільного товарного ринку, забезпечення конкурентних засад, вільного вибору контрагентів та торгівлі.

1.3. Правила затверджуються Біржовим комітетом Товарної біржі «Столиця» (надалі – Біржовий комітет).

1.4. Правила регулюють відносини між Біржою та учасниками біржових торгів, що виникають у процесі діяльності Біржі щодо надання послуг в укладенні біржових угод, виявлення товарних цін, попиту і пропозиції на товари, вивчення, упорядкування і полегшення товарообігу і пов'язаних з ним торговельних операцій, регламентують склад учасників біржових торгів та вимоги, що ставляться до них, порядок визначення плати за користування послугами Біржі, проведення біржових торгів, допуск біржового товару, укладення та виконання біржових угод, умови поставки біржового товару та проведення розрахунків, порядок оголошення результатів біржових торгів, а також відповідальність за невиконання або неналежне виконання цих Правил.

1.5. Правила обов'язкові для виконання всіма учасниками біржових торгів, а також особами, що з використанням послуг та торгових процесів Біржі створюють для себе права, обов'язки та юридичні наслідки.

1.6. Біржа доводить Правила, зміни та доповнення до них, а також іншу інформацію щодо своєї діяльності, у тому числі щодо рішень, що приймаються по відношенню до учасників біржових торгів та інших зацікавлених осіб, шляхом розміщення цієї інформації на офіційному сайті Біржі, що є офіційним сповіщенням вказаних осіб.

2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. Терміни та визначення, що використовуються в даних Правилах, мають наступне значення:

біржова угода – договір (контракт), укладений між учасниками біржових торгів, зареєстрований на Біржі в установленому Правилами порядку;

біржовий товар - товар, що допущений Біржою до біржових торгів згідно з цими Правилами та іншими нормативними документами Біржі;

біржові торги - спосіб продажу або купівлі товарів у порядку, визначеному цими Правилами або іншими нормативними документами Біржі;

брокер - уповноважений представник учасника біржових торгів – фізична особа, зареєстрована на Біржі згідно з Правилами, яка подає та акцептує заявки на купівлю або продаж, а також вчиняє інші дії, передбачені Правилами та іншими нормативними актами Біржі з метою створення прав, обов'язків та юридичних наслідків;

гарантійне забезпечення - спосіб гарантування виконання біржових угод учасниками біржових торгів або осіб, в інтересах яких вони діють;

електронна торгова біржова система (електронна система) - сукупність спеціалізованого програмного забезпечення, торгових систем, баз даних, технічних, програмно-апаратних комплексів, телекомунікаційних та інших засобів, систем електронного документообігу та інших, що забезпечують можливість введення, зберігання та обробки інформації, необхідної для проведення біржових торгів (аукціонів, інших видів конкурентного торгу), підтвердження фактів здійснення біржових операцій, укладання біржових угод та контролю за їх виконанням;

заявка на купівлю – документ, у тому числі електронний, який поданий учасником біржових торгів у встановленому Біржою порядку, що містить безумовну пропозицію на купівлю біржового товару та укладання біржової угоди згідно з умовами такої заявки;

заявка на продаж – документ, у тому числі електронний, який поданий учасником біржових торгів у встановленому Біржою порядку, що містить безумовну пропозицію на продаж біржового товару та укладання біржової угоди згідно з умовами такої заявки;

заходи із закриття від'ємного балансу Центрального контрагента - дії Центрального контрагента та Біржі у разі виникнення ситуації від'ємного балансу, спрямовані на укладення Центральним контрагентом угоди купівлі / продажу біржового товару для цілей виконання Центральним контрагентом зустрічної біржової угоди;

клієнт - юридична або фізична особа, в інтересах та / або за рахунок якої учасник біржових торгів здійснює біржові операції;

лот - обсяг партії біржового товару, що пропонується до продажу/купівлі на біржових торгах;

маніпулювання - здійснення або намагання здійснити біржові операції, які надають або можуть надавати уявлення щодо поставки, купівлі або продажу біржового товару, формування його ціни тощо, проте фактично не створюють для сторін угоди права, обов'язки та відповідні юридичні наслідки;

надзвичайні обставини - події, що містить ознаки форс-мажорних обставин, або інші обставини, які за оцінкою Біржі ускладнюють або унеможливають виконання Біржою покладених на неї функцій;

сайт – офіційний сайт Біржі в мережі Інтернет за адресою www.ce-stolitsa.com.ua;

ситуація «від'ємного балансу» - ситуація, що виникла через порушення учасником біржових торгів або клієнтом, в інтересах якого він діє, цих Правил чи умов укладеної біржової угоди, внаслідок чого поставлено під загрозу виконання Центральним контрагентом зустрічної біржової угоди на купівлю чи на продаж біржового товару;

торгова секція - напрям діяльності Біржі, в рамках якого здійснюється торгівля певною групою біржових товарів та за окремими правилами (положеннями, регламентами, умовами тощо);

торгова сесія - період торгового дня, протягом якого відбуваються біржові торги;

торговий день - робочий день, у який на Біржі відбуваються торгові сесії;

учасники біржових торгів (учасники) - постійні та асоційовані члени біржі;

член біржі – постійний член біржі та асоційований член біржі;

Центральний контрагент - Товариство з обмеженою відповідальністю «Брок Капітал Трейд», біржовий статус якого визначений цими Правилами.

2.2. Право офіційного тлумачення термінів, зазначених у цих Правилах має виключно Біржа. Інші терміни, що не визначені цими Правилами, вживаються у значенні, яке задекларовано у законодавстві.

3. УЧАСНИКИ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

3.1. До участі у біржових торгах допускаються:

засновники біржі;

юридичні та фізичні особи, зареєстровані відповідно до чинного законодавства України, в тому числі й іноземні, які володіють біржовим місцем на засадах постійного членства (постійні члени біржі);

юридичні та фізичні особи - підприємці, зареєстровані відповідно до чинного законодавства України, в тому числі й іноземні, які володіють біржовим місцем на засадах тимчасового членства (асоційовані члени біржі).

У випадках, передбачених Правилами, рішенням Біржового комітету чи законодавства України, до участі у біржових торгах можуть бути допущені інші особи.

3.2. Постійними членами біржі є вітчизняні та іноземні юридичні особи, які:

на постійній основі здійснюють професійну брокерську та дилерську діяльність;

наділені повноваженнями представляти під час торгів інтереси третіх осіб;

володіють правом надавати власне біржове місце у користування;

можуть обирати і бути обраними до органів управління Біржі;

мають право брати в порядку, обумовленому Статутом і Правилами, участь в управлінні Біржою;

мають право укладати біржові угоди від імені клієнтів за їх рахунок, від імені клієнтів за свій рахунок, від свого імені за рахунок клієнтів та від свого імені за свій рахунок.

3.3. Асоційованими членами біржі є вітчизняні та іноземні юридичні і фізичні особи - підприємці, які здійснюють на Біржі діяльність із:

продажу власного товару;

купівлі товару для власних потреб.

3.4. Окрім іншого, член біржі має право:

брати участь у біржових торгах;

користуватись послугами Біржі;

подавати на Біржу заявки на продаж і купівлю біржового товару, змінювати та відкликати такі заявки у порядку, встановленому цими Правилами та іншими внутрішніми актами Біржі.

3.5. Член біржі зобов'язаний:

дотримуватися законодавства України, Правил та інших нормативних актів Біржі;

реєструвати на Біржі брокера (брокерів);

на вимогу свого клієнта здійснити встановлені Біржою заходи з метою реєстрації такого клієнта на Біржі;

письмово інформувати Біржу про припинення повноважень брокера в день прийняття відповідного рішення;

надавати Біржі інформацію про всі зміни до документів, що були подані для акредитації, протягом трьох календарних днів з дня набрання чинності такими змінами;

протягом всього строку дії договору про акредитацію реєструвати, вести облік та не менше трьох років з моменту укладення такого договору зберігати документи, пов'язані з діяльністю на Біржі, зокрема: документи бухгалтерського обліку, документи, що стосуються вчинення та виконання біржових угод, доручення та інструкції клієнтів, а також підтвердження їх виконання або невиконання, оригінали договорів з клієнтами тощо;

надавати Біржі на її вимогу будь-які документи та інформацію, що стосуються діяльності члена біржі та його клієнтів;

проводити оплату вступних та інших внесків, обов'язкових платежів;

належним чином виконувати свої зобов'язання за укладеними біржовими угодами;

забезпечити у встановленому порядку виконання клієнтами зобов'язань за біржовими угодами;

реєструвати своїх клієнтів на Біржі.

3.6. Майнова відповідальність членів біржі за невиконання або неналежне виконання положень Статуту, Правил, положень, регламентів та інших документів Біржі визначається Біржовим комітетом.

3.7. Суперечки, що виникають з біржових угод вирішуються в порядку, встановленому законодавством України, Біржовим арбітражем і цими Правилами.

3.8. Прийняття постійних членів біржі та їх виключення здійснюється за рішенням Загальних зборів у порядку, визначеному Статутом та Правилами.

3.9. Прийняття асоційованих членів біржі та їх виключення здійснюється за рішенням Біржового комітету у порядку, визначеному Статутом та Правилами.

3.10. У разі порушення з боку члена біржі вимог цього Статуту, Правил, рішень Біржі та його органів управління, членство таких осіб може бути призупинено або анульовано.

3.11. Представництво постійними членами біржі третіх осіб та вчинення дій на Біржі в їх інтересах здійснюється у порядку, визначеному чинним законодавством України та цими Правилами.

3.12. Учасники біржової торгівлі приймають участь в біржових торгах через своїх уповноважених представників - брокерів. Кількість брокерів кожного учасника не обмежена.

3.13. Біржа забезпечує всім учасникам біржових торгів рівні можливості щодо укладання біржових угод з урахуванням винятків, передбачених цими Правилами.

3.14. Для участі в біржових торгах по відповідних торгових секціях учасники біржових торгів мають бути акредитовані на Біржі у відповідності до цих Правил та порядків, встановлених Біржовим комітетом.

3.15. Для отримання права на участь у біржових торгах по відповідних секціях та набуття статусу члена біржі суб'єкт господарювання (заявник) зобов'язаний укласти з Біржою договір про акредитацію та виконати його умови.

3.16. З метою укладення договору про акредитацію заявник надає Біржі наступні документи:

заяву за встановленою Біржою формою;

копію виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;

копію статуту (для юридичної особи);

копію документа про взяття на облік заявника платником податків;

копію свідоцтва платника податку на додану вартість (у разі наявності);

копію трудового договору (контракту, наказу, протоколу чи іншого документу) керівника юридичної особи - заявника, що містить відомості про його повноваження та їх термін;

копію сторінок паспорта керівника юридичної особи - заявника або паспорта фізичної особи-підприємця - заявника, що його ідентифікують, та сторінки, яка містить відомості про реєстрацію місця проживання;

договір про акредитацію постійного члена біржі, підписаний від імені заявника уповноваженою на те особою, у двох примірниках з відбитком печатки заявника (за наявності) – для постійного члена біржі;

договір про акредитацію асоційованого члена біржі, підписаний від імені заявника уповноваженою на те особою, у двох примірниках з відбитком печатки заявника (за наявності) – для асоційованого члена біржі;

довіреність, видану на ім'я брокера, з визначенням його повноважень, яка повинна містити вичерпний перелік правочинів, які брокер має право вчиняти;

копію сторінок паспорта брокера, що його ідентифікують, та сторінки, яка містить відомості про реєстрацію місця проживання;

копію сертифіката брокера за відповідним напрямком діяльності на Біржі;

інші документи на вимогу Біржі, в тому числі висновки незалежного аудитора.

3.17. Копії наданих документів повинні бути завірені підписом уповноваженої особи та печаткою заявника (за наявності). Заявник разом з копіями документів на вимогу Біржі надає оригінали таких документів для встановлення їх відповідності.

3.18. Рішення про укладення договору про акредитацію постійного члена біржі або про відмову в його укладенні приймається Загальними зборами Біржі на найближчому їх засіданні.

3.19. Рішення про укладення договору про акредитацію асоційованого члена біржі або про відмову в його укладенні приймається Біржовим комітетом.

3.20. Підставою для припинення акредитації члена біржі є:

закінчення строку дії договору про акредитацію;

ліквідація або припинення діяльності члена біржі;

заява члена біржі;

рішення Біржі про анулювання акредитації, яке приймається у випадках порушення членом біржі законодавства України, що регулює біржову торгівлю, Правил, Статуту, інших нормативних документів Біржі та/або невідповідність такого члена біржі встановленим вимогам. Рішення про анулювання акредитації затверджується Загальними зборами.

3.21. Члени біржі несуть відповідальність:

за порушення Правил;

за невиконання рішень органів управління Біржі;

за дії своїх брокерів, що порушують Правила;

за невиконання своїх зобов'язань та/або зобов'язань своїми клієнтами (для постійних членів біржі) по біржових угодах (договорах (контрактах)), укладених в інтересах таких клієнтів;

за невідповідність своїх дій на Біржі дорученням (завданням) клієнтів.

4. БРОКЕРИ

4.1. У якості брокера може бути зареєстрована фізична особа, яка перебуває з членом біржі у трудових або цивільно-правових відносинах, досягла 18-річного віку та отримала сертифікат брокера за відповідним напрямком діяльності на Біржі.

4.2. Сертифікат брокера видається Біржою за результатами кваліфікаційного іспиту (тестування) з питань біржової справи за кожною торговою секцією або може включати кілька торгових секцій одразу.

4.3. Для реєстрації брокера член біржі надає наступні документи:
заяву на реєстрацію брокера, за встановленою Біржою формою;
довіреність, видану на ім'я брокера, з визначенням його повноважень;
копію сторінок паспорта, що ідентифікують особу брокера та містить відомості про реєстрацію місця проживання;
копію сертифіката брокера (відповідно до напрямку його діяльності на Біржі).

Заявник разом з копіями документів надає на вимогу Біржі оригінали відповідних документів для встановлення їх відповідності.

Копії наданих документів повинні бути завірені підписом уповноваженої особи члена біржі та печаткою (за наявності).

4.4. Рішення про реєстрацію брокера або про відмову в реєстрації приймається Біржовим комітетом.

4.5. Зареєстрований брокер має право здійснювати свою діяльність по торговій секції, що відповідає напрямку, назначеному в його сертифікаті брокера.

4.6. Підставою для припинення реєстрації брокера є:
заява члена біржі про припинення повноважень брокера;
ліквідація (припинення діяльності) члена біржі;
рішення Біржі про припинення реєстрації брокера у разі порушення ним законодавства України, що регулює біржову торгівлю, Правил, Статуту або інших нормативних документів Біржі.

4.7. Навчання брокерів та їх сертифікація здійснюється у порядку, затвердженому Біржовим комітетом.

5. ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОНТРАГЕНТ

5.1. Центральним контрагентом є постійний член Біржі, який має спеціальний біржовий статус, що зумовлений виконанням такою особою функцій покупця – для всіх продавців біржового товару і одночасно продавця – для всіх покупців біржового товару.

5.2. Проведення торгів за участі Центрального контрагента здійснюється за рішенням Біржового комітету.

5.3. Основними завданнями Центрального контрагента є забезпечення виконання біржових угод в інтересах учасників торгів або їх клієнтів, які виконали свої зобов'язання щодо поставки біржового товару чи оплати його вартості, а також запобігання маніпулюванню на Біржі.

5.4. Центральний контрагент відповідно до покладених на нього функцій:
виступає стороною біржових угод на придбання та на продаж біржового товару;
забезпечує проведення розрахунків з продавцями, які здійснили поставку біржового товару за біржовими угодами;
забезпечує організацію поставки біржового товару, в тому числі оформлення документів, необхідних для її здійснення покупцям, які виконали оплату біржового товару за біржовими угодами;

на вимогу учасників біржових торгів або Біржі перевіряє інформацію щодо обсягів, якості та інших характеристик біржового товару, який допущено до біржових торгів; застосовує штрафні санкції щодо покупця чи продавця, які порушили умови біржової угоди, шляхом неповернення гарантійного забезпечення; виконує інші функції, що впливають з цих Правил або інших нормативних документів Біржі.

5.5. Спеціальний біржовий статус Центрального контрагента передбачає, що: біржові торги та укладення біржових угод не можуть проводитись без участі Центрального контрагента, окрім випадків, передбачених цими Правилами;

Центральний контрагент не подає заявки на купівлю або на продаж біржового товару, за винятком заявок під час проведення біржових торгів для здійснення заходів по закриттю від'ємного балансу Центрального контрагента;

Центральний контрагент не надає гарантійного забезпечення;

Центральний контрагент не є платником реєстраційного збору;

при виконанні своїх функцій Центральный контрагент не здійснює на Біржі представництво інтересів інших учасників біржових торгів, а також будь-яких інших осіб, які є покупцями або продавцями біржового товару (положення цього пункту не застосовуються, якщо біржові торги проводяться без участі Центрального контрагента);

вартість біржового товару за біржовою угодою купівлі має відповідати вартості біржового товару за біржовою угодою продажу, за винятком вартості біржового товару за угодами, які укладаються для цілей закриття від'ємного балансу Центрального контрагента;

для цілей забезпечення виконання укладеної біржової угоди на користь сторони угоди, яка виконала свої зобов'язання з поставки біржового товару чи з оплати його вартості, Центральный контрагент може укласти як на Біржі, так і поза Біржою угоди відповідно з продажу поставленого йому біржового товару чи угоди з купівлі такого товару на заміну непоставленого товару;

за участь в організації біржових торгів Центральный контрагент отримує винагороду від Біржі.

5.6. Центральный контрагент може мати інші особливості статусу, які впливають з цих Правил або інших нормативних документів Біржі.

6. ДОПУСК ТОВАРУ ДО БІРЖОВИХ ТОРГІВ

6.1. До біржових торгів допускається товар, реалізація якого через Біржу не заборонена чинним законодавством України.

6.2. Предметом біржової угоди може бути тільки товар, що відповідає стандартам, технічним умовам та іншим вимогам, що ставляться законодавством до якості такого товару.

6.3. Біржовий комітет може визначити порядок допуску товарів до біржових торгів, а також порядок проведення експертизи біржових товарів.

7. ГАРАНТІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

7.1. Гарантійне забезпечення по біржовим торгам за участі Центрального контрагента надається усіма учасниками біржових торгів (їх клієнтами), крім Центрального контрагента.

7.2. За рішенням Біржі гарантійне забезпечення може застосовуватись для торгів, що проводяться без участі Центрального контрагента.

7.3. Основним видом гарантійного забезпечення є гарантійний платіж, розмір якого визначає Біржа.

7.4. За рішенням Біржі учасники біржових торгів можуть використовувати інші види забезпечення виконання зобов'язань.

7.5. Гарантійне забезпечення надається до початку біржових торгів. Умови, порядок надання гарантійного забезпечення, його повернення чи стягнення за його рахунок штрафних санкцій визначаються Біржою.

7.6. Реквізити поточного рахунку Біржі для сплати гарантійного платежу оприлюднюються на сайті Біржі до початку біржових торгів.

7.7. Після укладення біржової угоди гарантійний платіж забезпечує виконання зобов'язань учасника біржових торгів (його клієнта) шляхом:

зарахування як остаточний розрахунок за біржовою угодою щодо купівлі біржового товару у Центрального контрагента;

зарахування з метою вжиття Центральним контрагентом заходів щодо забезпечення виконання біржових угод в інтересах учасників біржових торгів (їх клієнтів), які виконали свої зобов'язання щодо поставки біржового товару чи оплати його вартості (заходи із закриття від'ємного балансу Центрального контрагента);

зарахування у якості штрафу, у разі порушення учасником біржових торгів цих Правил, інших документів Біржі чи невиконання ним або його клієнтом укладеної з Центральним контрагентом біржової угоди.

7.8. Гарантійний платіж повертається учаснику біржових торгів, заявки на купівлю або продаж якого залишені без реєстрації, без задоволення, або якщо такий учасник не придбав чи не продав заявлений ним біржовий товар, крім випадків, визначених цими Правилами. Сума сплаченого гарантійного платежу повертається Біржою за заявою такого учасника протягом трьох робочих днів з дати подання заяви. Гарантійний платіж може повертатися у інших випадках, визначених Біржою.

7.9. Зобов'язання Біржі з повернення гарантійного платежу припиняються та, відповідно, Біржа звертає стягнення на такий гарантійний платіж і використовує його відповідно до цих Правил, якщо учасник біржових торгів не підписав біржову угоду, що мала бути підписана за результатами біржових торгів, або учасник біржових торгів чи його клієнт не виконали зобов'язання з оплати вартості або поставки біржового товару за укладеною біржовою угодою чи за угодою, укладеною при здійсненні заходів із закриття від'ємного балансу Центрального контрагента, або у інших випадках, визначених цими Правилами.

8. ЗАЯВКИ ДЛЯ УЧАСТІ У БІРЖОВИХ ТОРГАХ

8.1. Для участі у біржових торгах учасник подає Біржі заявку на купівлю або продаж біржового товару.

8.2. У порядку та випадках, визначених Біржою, для реєстрації заявки на купівлю або продаж біржового товару та її допуску до торгів учасник зобов'язується внести гарантійне забезпечення.

8.3. Біржа приймає заявку на купівлю або продаж та реєструє її у встановленому порядку, якщо така заявка відповідає вимогам, що встановлені цими Правилами та/або відповідними регламентами та у випадках, визначених Правилами та/або відповідними регламентами, якщо учасником біржових торгів внесено гарантійне забезпечення.

8.4. Учасник біржових торгів має право змінити умови заявки або відкликати її до закінчення строку подачі заявок.

8.5. Заявки вважаються зустрічними, якщо одночасно виконуються наступні умови: одна із заявок є заявкою на купівлю, а інша – заявкою на продаж; обидві заявки містять однаковий товар та його характеристики; ціна в заявці на купівлю перевищує або дорівнює ціні, що зазначена в заявці на продаж.

8.6. Заявка повинна містити наступну інформацію: найменування або код учасника біржових торгів; найменування біржового товару; вид заявки (на купівлю або на продаж); ціна; кількість товару; умови виконання угоди тощо.

Заявник може зазначити у заявці додаткові відомості, необхідні для укладання та виконання біржової угоди.

8.7. Заявка може містити строк її дії. Якщо строк дії заявки не зазначено, така заявка діє до закінчення торгової сесії.

8.8. Обсяг вказаного в заявці товару повинен бути кратним розміру мінімального лоту (партії), допущеного до торгів, якщо інше не визначено Біржою.

8.9. Заявки на участь у біржових торгах в електронній формі подаються з використанням засобів електронної торгової біржової системи.

8.10. Заявки, подані на біржові торги, що відповідають вимогам цих Правил та/або відповідних регламентів, підлягають реєстрації у порядку, визначеному Біржою.

8.11. Біржа зобов'язана інформувати учасника біржових торгів про причини відмови у реєстрації його заявки.

8.12. Заявка вважається поданою з моменту її реєстрації, якщо інше не визначено Біржою.

8.13. Зареєстрована Біржою заявка є згодою учасника укласти та виконати біржову угоду на умовах такої заявки.

8.14. Всі невиконані заявки після закінчення торгової сесії є такими, що припинили свою дію, якщо інше не визначено заявкою або Біржою.

9. БІРЖОВІ ТОРГИ

9.1. Торги на Біржі проводяться у голосовій або електронній формі.

9.2. Рішення про форму проведення біржових торгів приймається Біржою.

9.3. Інформація щодо проведення біржових торгів доводиться Біржою до відома учасників шляхом її розміщення на офіційному веб-сайті Біржі або іншими способами, визначеними Біржою.

9.4. До біржових торгів можуть бути допущені лише учасники, які пройшли акредитацію на Біржі, отримали статус постійного або асоційованого члена біржі та виконали інші вимоги, визначені Правилами та Біржою.

9.5. Для допуску до біржових торгів у електронній формі члени біржі зобов'язані пройти навчання роботи в електронній торговій біржовій системі та отримати персональні параметри доступу.

9.6. Учасник біржових торгів несе відповідальність за всі дії, вчинені з використанням його персональних параметрів доступу.

9.7. Біржові торги проводяться протягом торгової сесії, початок та завершення якої визначається Біржою, про що повідомляється на веб-сайті.

9.8. Подання заявки на купівлю або продаж у вигляді оферти та її акцепт означає, що учасники досягли згоди щодо таких істотних умов біржової угоди та беруть на себе зустрічні зобов'язання виконати її у встановленому порядку та на визначених умовах.

9.9. При проведенні торгів у електронній формі, угода вважається укладеною шляхом створення електронного документу та реєстрації її в електронній торговій біржовій системі.

9.10. Текст типової біржової угоди, яка формується за результатами торгів, оприлюднюється Біржою на власному веб-сайті.

9.11. За результатами торгів у електронній формі Біржа може формувати протокол торгів, надавати учасникам витяг про укладену біржову угоду або надати можливість сторонам підписати таку угоду у паперовій формі.

9.12. За результатами укладання біржової угоди, якщо інше не передбачено Біржою, учасники (сторони контракту) сплачують реєстраційний збір, розмір якого встановлюється Біржою. Оплата реєстраційного збору здійснюється не пізніше наступного робочого дня з дати реєстрації біржової угоди. Розірвання біржової угоди не звільняє сторін такої угоди від сплати реєстраційного збору.

9.13. У випадку прострочення сплати реєстраційного збору, винна особа сплачує на користь Біржі за кожен день такого прострочення пеню у розмірі подвійної облікової ставки НБУ від суми заборгованості, якщо інше не встановлено Біржою або біржовою угодою (контрактом).

9.14. Відмова або ухилення від підписання біржової угоди або неподання її для реєстрації на Біржі є порушенням цих Правил, що тягне за собою застосування санкцій, передбачених Правилами або рішенням Біржового комітету.

9.15. Зміни умов біржової угоди або її розірвання дозволяються тільки за домовленістю сторін, за рішенням біржового арбітражу або суду.

9.16. Сторони біржової угоди зобов'язуються реєструвати будь-які зміни до біржової угоди або угоду про її розірвання не пізніше наступного робочого дня після їх укладання. За реєстрацію змін або припинення угоди Біржою може стягуватися плата.

10. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ ПО ЗАКРИТТЮ ВІД'ЄМНОГО БАЛАНСУ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОНТРАГЕНТА

10.1. У разі виникнення «ситуації від'ємного балансу», Біржа може оголосити додаткову торгову сесію для цілей здійснення заходів із закриття від'ємного балансу Центрального контрагента:

торги на продаж біржового товару - за якими Центральный контрагент виступає продавцем, а учасники - покупцями;

торги на купівлю біржового товару - за якими Центральный контрагент виступає покупцем, а учасники - продавцями.

10.2. Після завершення періоду подання заявок Центральный контрагент самостійно визначає межу ціни таких заявок та подає власну заявку із зазначенням необхідної ціни та обсягу товару.

10.3. Подання заявок учасниками, укладання та реєстрація біржових угод відбувається за загальним порядком, з дотриманням пріоритету по ціні та часу подання заявки.

10.4. Надання гарантійного забезпечення та розрахунки за біржовими угодами, що укладаються за результатами проведення торгів по закриттю від'ємного балансу Центрального контрагента, провадяться за загальним порядком.

11. ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ БІРЖОВИХ УГОД

11.1. Біржа вправі здійснювати контроль за виконанням біржових угод, зареєстрованих на Біржі. У випадках, передбачених Правилами та за угодою між сторонами угоди – контроль за її виконанням здійснюється Біржою у обов'язковому порядку.

11.2. З метою здійснення контролю Біржа має право вимагати від Центрального контрагента, членів біржі та їх клієнтів документи та інформацію, що стосуються підтвердження поставки біржового товару та розрахунків за біржовими угодами.

12. ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА КОТИРУВАННЯ

12.1. Біржовий товар продається на Біржі за вільними цінами, що встановлюються у результаті врівноваження попиту та пропозиції учасників біржових торгів.

12.2. Рівень цін на Біржі визначається співвідношенням попиту та пропозиції на біржові товари на момент проведення торгів.

12.3. Біржа зобов'язується вживати заходів щодо недопущення штучного завищення або заниження цін на біржові товари, а також недопущення маніпулювання цінами.

12.4. З метою отримання достовірної інформації про ціни на біржові товари, що продаються на Біржі, з урахуванням кон'юнктури ринку може проводитися котирування цін. Біржові котирування відображають кон'юнктуру окремого ринку, що складається на біржових торгах, враховуючи співвідношення попиту та пропозиції.

12.5. Біржа забезпечує учасникам біржових торгів рівні можливості щодо отримання інформації про перебіг біржових торгів та проведення операцій з біржовим товаром.

13. ЗАПОБІГАННЯ МАНІПУЛЮВАННЮ ЦІНАМИ

13.1. Біржа вживає заходів по обмеженню маніпулювання цінами на Біржі з метою попередження та запобігання:

різкому підвищенню або зниженню рівня цін протягом торгового дня;

штучному завищенню або заниженню цін;

змови або поширенню неправдивих чуток з метою впливу на ціни.

13.2. З метою запобігання різкому підвищенню або зниженню рівня цін протягом торгового дня, штучному завищенню або заниженню цін, змови або поширенню неправдивих чуток, які можуть впливати на ціни, Біржа може вживати наступних заходів:

здійснювати контроль за поданими заявками;

здійснювати аналіз поданих заявок і укладених біржових угод;

здійснювати визначення фактів можливого штучного завищення або заниження цін, змови з метою штучного завищення або заниження цін;

проводити перевірки фактів можливого штучного завищення або заниження цін, можливої змови з метою штучного завищення або заниження цін, можливого поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни угод, що укладаються на торгах;

припиняти або зупиняти торги у випадках, встановлених законодавством України, Правилами та/або іншими документами Біржі;

проводити дисциплінарні розслідування і застосовувати до учасників біржових торгів та їх клієнтів дисциплінарні заходи, передбачені Правилами та/або іншими документами Біржі.

13.3. Під час проведення перевірок фактів можливого штучного завищення або заниження цін, можливої змови з метою штучного завищення або заниження цін, можливого поширення неправдивих чуток з метою впливу на ціни угод, що укладаються на

торгах тощо, Біржа має право вимагати від учасників біржових торгів та їх клієнтів надати інформацію і документи, які прямо або опосередковано стосуються відповідних заявок або укладених угод, зокрема, але не виключно:

пояснення уповноважених представників членів біржі, їх клієнтів;

копії доручень клієнтів та договорів, на підставі яких були подані відповідні заявки та укладені біржові угоди;

копії інших документів, що підтверджують повноваження посадових осіб членів біржі, їх клієнтів, а також документів, які прямо чи опосередковано стосуються поданих заявок або укладених біржових угод.

Біржа має право вимагати оригінали відповідних документів, що подані у копіях, для можливості пересвідчитися у їх автентичності. Копії поданих документів повинні бути засвідчені належним чином, зокрема скріплені підписом уповноваженої особи члена біржі (клієнта) та печаткою (за наявності).

14. ПОРЯДОК ДІЙ У ВИПАДКАХ ВИНИКНЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗБОЇВ У ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГОВІЙ БІРЖОВІЙ СИСТЕМІ

14.1. Біржа, діючи розумно і передбачливо, вживає заходів, необхідних для профілактики і недопущення виникнення технічних збоїв у електронній торговій біржовій системі.

14.2. У разі виявлення Біржою обставин, що склались у результаті технічного збою, який робить неможливим продовження надання послуг, пов'язаних з організацією торгівлі, Біржа фіксує факт і час технічного збою, зупиняє торги і негайно вживає заходів, спрямованих на:

виявлення і усунення причин, що викликали технічний збій;

усунення технічних наслідків збоїв;

забезпечення збереження інформації, що знаходиться в електронній торговій біржовій системі та відновлення інформації, втраченої у результаті такого технічного збою.

14.3. У разі технічного збою, що робить неможливим роботу окремого уповноваженого представника учасника біржових торгів, причини збою усуваються силами і засобами такого учасника, якщо збій виник з незалежних від Біржі причин; у інших випадках – силами і засобами Біржі.

14.4. При неможливості оперативного усунення збоїв, уповноважений представник учасника біржових торгів за допомогою засобів зв'язку може надати Біржі заяву на вилучення поданих ним заявок або анулювання укладених ним угод. Не пізніше наступного дня після надання відповідної заяви, вказане звернення надається Біржі в письмовій формі. Біржа, після отримання заяви, перевіряє викладені у ній обставини та, у разі їх підтвердження, вживає відповідних заходів.

14.5. Про зупинення торгів через збої в електронній торговій біржовій системі Біржа невідкладно сповіщає уповноважених представників учасників торгів засобами електронної системи або шляхом направлення відповідного повідомлення на електронну адресу таких осіб. Після відновлення належного функціонування електронної системи торги поновлюються.

14.6. Якщо протягом 20 (двадцяти) хвилин після виникнення збою не вдалося відновити належне функціонування електронної системи, Біржа має право прийняти рішення про дострокове припинення (закриття) торгів. Відповідне рішення доводиться до відома всіх учасників зазначених біржових торгів.

14.7. Біржа не несе відповідальності перед учасниками та їх клієнтами за упущену вигоду та інші їх витрати чи збитки, що можуть бути спричинені технічним збоєм в електронній торговій біржовій системі.

15. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

15.1. Біржа має право притягнути до дисциплінарної відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства з питань біржової торгівлі, Статуту Біржі, цих Правил, положень, порядків, регламентів, інших документів нормативного характеру та рішень Біржі або її уповноважених органів.

15.2. Відповідно до цих Правил дисциплінарними порушеннями вважаються, зокрема, але не виключно:

15.2.1. Відмова або ухилення від підписання документів, визначених у цих Правилах, не підписання та не подання на реєстрацію біржової угоди за результатами біржових торгів;

15.2.2. Порушення правил, встановлених внутрішніми актами Біржі щодо процедури здійснення біржових торгів;

15.2.3. Невиконання учасником біржових торгів (їх клієнтами) рішень та обов'язкових приписів уповноважених органів Біржі;

15.2.4. Ненадання Біржі інформації та відомостей у відповідності до встановленого внутрішніми актами Біржі порядку;

15.2.5. Надання Біржі завідомо неправдивих відомостей, а також інформації щодо характеристик біржового товару, умов заявок, укладених біржових угод тощо;

15.2.6. Порушення строків сплати обов'язкових платежів (в тому числі реєстраційного збору), встановлених Біржою;

15.2.7. Укладення біржових угод з використанням інсайдерської інформації або з метою маніпулювань, визначених цими Правилами;

15.2.8. Розголошення конфіденційних відомостей і комерційної таємниці про діяльність Біржі та клієнтів уповноважених членів біржі;

15.2.9. Інші порушення, передбачені документами та рішеннями Біржі нормативного характеру.

15.3. За вчинення дисциплінарних порушень на учасників біржових торгів, їх клієнтів, брокерів, можуть накладатися наступні види стягнень (дисциплінарні санкції):

15.3.1. Попередження (стягнення, що застосовується до винної особи за незначні дисциплінарні порушення);

15.3.2. Штраф (дисциплінарне стягнення, що полягає у стягненні з винної особи визначеної Біржовим комітетом грошової суми);

15.3.3. Відсторонення (недопущення) особи від участі у проведенні біржових торгів (дисциплінарне стягнення, що полягає у тимчасовому позбавленні права здійснювати біржові операції та брати участь у біржових торгах);

15.3.4. Виключення учасника біржових торгів зі складу членів біржі. За вчинення дисциплінарного порушення брокер може бути виключений з реєстру брокерів Біржі.

15.3.5. Заборона учаснику біржових торгів, клієнту, брокеру здійснювати свою діяльність на Біржі та користуватися її послугами.

15.4. Зазначені дисциплінарні стягнення (санкції) накладаються за рішенням Біржового комітету або Біржового арбітражу із значення порядку їх виконання.

15.5. Особа, що прострочила сплату штрафу, розмір та строки сплати якого визначені у рішенні, може бути відсторонена від участі у біржових торгах на період до сплати штрафу.

15.6. Біржа має право розкрити інформацію (в тому числі на власному сайті) щодо порушень винними особами своїх зобов'язань.

15.7. До учасників біржових торгів, клієнтів та брокерів можуть застосовуватися інші заходи притягнення до відповідальності, встановлені законодавством та рішенням уповноважених осіб Біржі, якщо цього вимагає захист інтересів Біржі та осіб, які здійснюють на ній свою діяльність.

16. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

16.1. Учасники біржових торгів, їх клієнти, брокери та Біржа звільняються від відповідальності за невиконання або затримку виконання будь-якого із зобов'язань за цими Правилами, іншими внутрішніми документами Біржі у випадку і в тій мірі, в якій таке невиконання або затримка у виконанні були спричинені подією форс-мажору. Будь-який учасник біржових торгів, що зазнав впливу події форс-мажору, зобов'язаний у письмовій формі повідомити про такі обставини іншу сторону біржової угоди та Біржу негайно, але не пізніше 3 днів після того, як йому стало відомо про їх настання.

16.2. Доказом виникнення події форс-мажору та строку її дії є відповідні документи, які видаються торгово-промисловою палатою країни, в якій вони виникли, або іншим уповноваженим законодавством органом.

16.3. Подія форс-мажору означає надзвичайний та/або невідворотний випадок, обставину або подію, яка перебуває поза межами розумного контролю учасників біржових торгів, їх клієнтів та Біржі і яка робить виконання ними своїх зобов'язань за цими Правилами, іншими внутрішніми актами Біржі неможливим або таким, що може обґрунтовано вважатися неможливим за певних обставин.

16.4. Подія форс-мажору не включає:

16.4.1. Події, спричинені недбалістю або ненавмисною дією учасників біржових торгів, їх клієнтів та брокерів;

16.4.2. Події, виникнення яких добросовісні учасники біржових торгів, їх клієнти та брокери могли обґрунтовано передбачити, щоб врахувати під час укладення біржової угоди та уникнути або подолати при виконанні своїх зобов'язань згідно з цими Правилами, іншими внутрішніми актами Біржі.

16.5. Подія форс-мажору не є підставою для звільнення покупця від оплати біржового товару, який належним чином йому поставлено до виникнення форс-мажорних обставин.

16.6. Сторона біржової угоди, що постраждала внаслідок події форс-мажору, має вжити всі необхідні заходи, щоб виправити свою неспроможність виконувати свої зобов'язання згідно з цими Правилами, іншими внутрішніми актами Біржі, з мінімальною затримкою. Учасники біржових торгів, їх клієнти та брокери повинні вжити всіх необхідних кроків для мінімізації наслідків будь-якої події форс-мажору.

16.7. Будь-який період, протягом якого учасники біржових торгів, їх клієнти та брокери повинні згідно з цими Правилами, іншими внутрішніми актами Біржі завершити будь-яку дію або завдання, продовжується на строк, що дорівнює строку, впродовж якого такі учасники біржових торгів, їх клієнти та Біржа були неспроможні вчинити таку дію внаслідок події форс-мажору.

16.8. Як захід щодо врегулювання подій форс-мажору або інших надзвичайних обставин, визначених цими Правилами, Біржа має право:

16.8.1. Припинити або зупинити біржові торги;

16.8.2. Відмінити результати біржових торгів, які проводились у день виникнення форс-мажорних обставин та/або у попередній день, визнати такі біржові торги такими, що не відбулися, заявки на купівлю (продаж) не поданими, а біржові угоди неукладеними;

16.8.3. Здійснити інші дії, які Біржа вважатиме доцільними у таких обставинах.

17. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

17.1. Спори між учасниками біржових торгів та їх клієнтами, що виникають у зв'язку з біржовими угодами, спори між учасниками біржових торгів та Біржою, а також учасниками біржових торгів та їх клієнтами (за їх згодою), передаються на розгляд Біржового арбітражу, створеного на Біржі. Рішення Біржового арбітражу є обов'язковими для учасників арбітражного провадження.

17.2. Спір вирішується в судовому порядку згідно з законодавством у випадку, якщо його вирішення шляхом переговорів або розгляду Біржовим арбітражем є неможливим.

18. ПОРЯДОК РОЗКРИТТЯ ТА НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

18.1. Кожна посадова особа та працівник Біржі, учасник біржових торгів (його клієнт) або його брокер зобов'язані не розповсюджувати конфіденційну інформацію, отриману від Біржі, і здійснювати всі можливі та розумні заходи, щоб запобігти її розголошенню.

18.2. Учасники біржових торгів, їх клієнти та Біржа зобов'язуються тримати в таємниці та не розголошувати третім особам інформацію про умови, зміст, предмет біржових угод або окремих його частин без попередньої письмової згоди одна одної, окрім випадків передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України та необхідності захисту порушених законних прав та інтересів у судовому порядку.

18.3. Біржовий комітет має право затвердити положення щодо порядку розкриття, надання та використання інформації, пов'язаної із діяльністю Біржі.

19. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

19.1. Будь-які зміни та доповнення до цих Правил вносяться у порядку, передбаченому Статутом Біржі.

19.2. Ці Правила набувають чинності з дня їх затвердження уповноваженим органом Біржі.

19.3. У випадку внесення змін до актів законодавства, що регулюють функціонування товарних бірж, ці Правила застосовуються у частині, що не суперечить таким актам законодавства.